

VAN VLEGDUIF NAAR TENTOONSTELLINGSDUIF

Onverenigbaar of stimulans?

Door: Pieter Jansma.

In de afgelopen 125 jaar is er veel veranderd in 'Nederland, duivenland'. Waar kleindiertentoonstellingen aan het einde van de 19^e eeuw nog een redelijk informeel karakter hadden, kennen we vandaag de dag statuten, (EE)reglementen en keuringen volgens standaarden en officiële keurmeesterdiploma's. Tot het begin van de 20^e eeuw kenden we geen, of nauwelijks, standaarden en werden gerespecteerde fokkers van het ras, maar bijvoorbeeld ook poeliers, aangewezen als keurmeesters. Autoriteit werd ontleend aan bewezen kunde.

In de eerste helft van de 20^e eeuw veranderde er veel. De sierduivensport werd geleidelijk aan geïnstitutionaliseerd. Er ontstonden verenigingsverbanden, speciaalclubs en officiële standaarden. Vakliteratuur vond gretig aftrek. Met de oprichting van de NBS in 1923 kreeg de sierduivenliefhebberij een meer georganiseerd, formeel en institutioneel karakter. Ook de mentaliteit van de fokkers zelf veranderde stilaan. Bestond de liefhebberij voorheen nog uit het genoegen dat men schepte in en bij het duivenhok, thans vormen ook tentoonstellingsresultaten een belangrijke drijfveer.

Het logo van de Nederlandse Bond van Sierduivenliefhebbersverenigingen (NBS) vanaf 1923 voerde.

Uiterlijke raskenmerken als type, stand, kleur en tekening vormden meer en meer de toetssteen voor rasadel en daarmee selectie. Standaarden werden opgesteld dan wel aangepast om uiterlijke schoonheid vast te leggen op papier. De belangstelling voor gedragskenmerken of bijvoorbeeld de vliegcapaciteiten nam dan ook af. Verschillende rassen

Affiche van de landbouwtentoonstelling in 1907 te Den Haag. Naast bekende kleindierverenigingen als Ornithophila en Avicultura, organiseerde de Hollandse Maatschappij van Landbouw in de begintijd ook (op eigen wijze) kleindiershows. (Uit de collectie van Stadsarchief Amsterdam. Plaatdruk van Mouthon & Co., 1907)

ondergingen zelfs een totale gedaanteverwisseling omwille van een nieuw 'schoonheidsideaal'. Hiervoor werden andere rassen ingekruist. Op zichzelf is hier natuurlijk niets mis mee; verandering is niet per definitie achteruitgang.

De hierboven geschetste ontwikkelingen in 'Nederland, duivenland' hebben de vliegcapaciteiten van de vlieggrassen echter geen goed gedaan. De 'kaal-en ruigpoot' (resp. de Nederlandse hoogvlieger en de Oud-Hollandse tuimelaar) verdwenen uit het Amsterdamse stadsbeeld. De prachtvluchten van de Holle kropper in Den Haag werden niet meer waargenomen. De Slenken boven steden als Groningen, Kampen, Enschede, Utrecht, Arnhem en Nijmegen vlogen niet meer. Vliegduivenliefhebbers staan dan ook vaak huiverig tegenover tentoonstellingen. Evenwel moeten we ons afvragen of het bedrijven van de vliegduivensport daadwerkelijk onverenigbaar is met deelname aan tentoonstellingen.

De speciaalclubs van de verschillende vliegduivenrassen zijn standaardbepalend voor hun clubras(sen) en daarmee verantwoordelijk voor een actuele standaard, die feilloos aansluit op het vliegttype en de vliegkwaliteiten van het betreffende ras. Denk hierbij aan eisen die worden gesteld aan type, stand, vleugels, staart, borst, slag- en staartpenen, etc. Een andere taak is promotie: hoe wordt het ras gepresenteerd in 'Nederland, duivenland'? Binnen de club, worden de rassen besproken en de vliegeigenschappen 'bewaakt'? Keurmeesters zijn niet in staat om een duif op vliegeigenschappen te beoordelen in een kooi. Die taak is slechts weggelegd voor de fokker en de speciaalclub.

Ten slotte de vraag, wat het doel is, of kan zijn, van het inzenden van vliegduiven op tentoonstellingen. Moeten we dit überhaupt willen als vliegduivenliefhebbers? De heer M.J. Bonefaas, secretaris van de Nijmeegse Slenkclub (welke met veel inzet en enthousiasme de Slenkenvlucht

Engelse tuimelaars (beards en baldheads); in eerste variëteit herkennen we de huidige Amsterdamse baardtuimelaars (de vroeger Engelsmannetjes van de Amsterdamse platjes). Voorheen uitmuntende vliegers, thans uitsluitend te bewonderen als showdieren. (Kleurtekening van H. Weir. Uit het boek Pigeons, 1868)

promootte), weidt hier in 1926 enige woorden aan in een discussie met de heer H. Logman jr. Hij schrijft hierover het volgende: *“Daarom zouden wij niet gaarne de raad volgen om de Slenk als speciaal vliegduif maar thuis te houden, omdat deze zich niet zou leenen voor de tentoonstelling, temeer, daar wij ons ten doel stellen meerdere belangstelling in alle (ook betere) kringen voor ons ras op te wekken, opdat er straks meer zullen zijn, die met ons kunnen zeggen: “er is maar één duif, en dat is de Slenk”; daaraan ontbreekt nogal iets, althans in Nijmegen en omstreken, zelfs bij hen die Slenken houden.”*

Een ‘raszuivere’ vliegduivenliefhebber haalt zijn grootste plezier uit het vliegen met zijn duiven, niet uit zijn (potentiële) prijzenkast; inzending voor tentoonstellingen wordt bovenal beschouwd als promotie van het ras. Alleen al vanwege de cultuurhistorische waarde mogen de vliegduivenrassen niet ontbreken op de tentoonstellingen, waar een breed publiek kennis kan maken met deze rassen die niet alleen in de lucht, maar ook in een kooi beoordeeld kunnen worden. Het een sluit het ander niet bij voorbaat uit. We hebben het tenslotte over rassen, die ook van andere rassen te onderscheiden zijn, op grond van uiterlijke (zichtbare) kenmerken. Vele voorbeelden onderstrepen bovendien dat vliegen en showen prima samengaan. Denk bijvoorbeeld aan de Horseman kropper, de Nederlandse hoogvlieger (vliegtype), de Slenken, (Spaanse) kropperrassen en uiteenlopende tuimelaarrassen.

De fokkers en de speciaalclubs zijn verantwoordelijk voor behoud en promotie van de vliegeigenschappen en -kwaliteiten. Aan de keurmeesters de taak om de uiterlijke raskenmerken te beoordelen. Aan het publiek de keuze om de kweek van een vliegduivenras eens te beproeven; het zal smaken en men zal er veel genoeg aan beleven!

De Gelderse slenk, een uitmuntend oud vliegduivenras waarmee sinds kort ook wordt geshowd. (Kleurtekening van J. de Jong, 2009)

Champion Show

Nationale Kleindierenshow Nederland

Georganiseerd door de Koninklijke Verenigingen Avicultura en Ornithophilia & Pelsdierliefhebbers Nederland.

Wordt gehouden op donderdag 26, vrijdag 27 en zaterdag 28 januari 2012
in het Home Boxx Exhibition Center, Symfonielaan 1 te Nieuwegein.
Kijk op: www.championshow.nl